

De profundis veni....

Chris Buter

Onlangs bereikte mij de nogal verrassende mededeling dat 'mos' was aangetroffen op een diepte tussen 3 en 18 meter in het Weijkermeer. Kondgever van deze persoonlijke waarneming was de heer Th. Bakker, boswachter bij het Staatsbosbeheer die in zijn vrije tijd de duiksport beoefend en daarvoor ook als instructeur gekwalificeerd is.

Ondanks de goede persoonlijke relatie werd zijn bericht toch met enige voorzichtige scepsis bejegend: 'Is het wel mos?' Teneinde zeker te gaan werd door de heer Bakker enig materiaal opgedoken, waarna inderdaad bleek dat het mos betrof en met name de submerse vorm van *Sphagnum denticulatum*, het Geoord veenmos. Dat veenmos submers kan groeien is bekend. Groeiplaatsen tot ca. 2 meter diepte kunnen als normaal beschouwd worden. Standplaatsen op diepten als in het onderhavige geval zijn m.i als extreem te kwalificeren.

Het betreffende veenmos werd aangetroffen op 28 juni 2006 in het Weijkermeer, vroeger de Put van Reef genoemd. Deze is grotendeels gelegen in het km-hok 125-396 en een kleiner deel in hok 125-395, e.e.a. aan de oostzijde van het dorp Gilze. Oorspronkelijk betreft dit een zandwinput, dienstig voor de aanleg van de autosnelweg A58, waarbij zand werd weggezogen tot een diepte van ca. 40 meter. Na buiten gebruikstelling en nu vele decennia later is de diepte nog ca. 23 meter. Momenteel is het Weijkermeer eigendom van de voormalige Tilburgse Waterleiding Mij. waarvan enige hydrologische informatie verkregen werd. Het meer wordt gevoed door grondwater afkomstig van het eerste watervoerende pakket (op ca. 30 meter diepte). Het water is

zeer helder (schoon) en dat reeds vele decennia lang. Plantenbegroeiing anders dan het betreffende veenmos werd niet waargenomen. Van dierlijk leven is nauwelijks of geen sprake. Zelfs de oeverbegroeiing is van meet af aan en al vele jaren lang zeer schaars, (waaronder geen veenmossen). Ter plekke is zelfs sprake van zandstrandjes. De geschatte pH-waarde van het meerwater ligt tussen 4.5 en 5.5.

Zand- en grindwinputten zijn vrij talrijk aanwezig in ons land. Verreweg de meeste zijn na buitengebruikstelling tot natuurgebied geworden en kennen veelal een rijk natuurleven. Het Weijkermeer vormt daarop een uitzondering en naar uit sportduikerskringen verluidt, voeren de Galderse Meren, ten zuiden van Breda, eveneens dergelijk helder water. Van enige plantengroei daar is evenwel niets bekend.

Het voorgaande maakt duidelijk dat een onbekend, opmerkelijk bryologische fenomeen letterlijk 'uit de diepten' is opgedoken, daarbij geholpen door de heer Bakker waarvoor wij hem dan ook zeer erkentelijk zijn.

Met dank aan Eddy Weeda voor het lesje klassieke talen.

Auteursgegevens

Chr. Buter, Looiersveld 48, 5121 KE Rijen

Abstract

De profundis veni...

Sphagnum denticulatum Brid was found growing in the small lake (former sandpit) Weijkers Meer (prov. Noord-Brabant) at a depth of a 3 up to 18 m and only there, not on the banks. The lake contains very clear, slightly acidic water.